

Vad göra åt vandringshinder?

Vandringshinder kan undanröjas genom att man lägger om trummor, river dammar eller på ett eller annat sätt höjer vattenytan stegvis nedanför ett vandringshinder så att varje steg inte blir så högt och därmed kan fisken passera. Dock är det alltid bäst att försöka få en naturlig botten, detta gör att även andra djur förutom fisk kan passera. T.ex. kan kräftor och andra bottendjur ha svårt att passera vägtrummor.

Kräftpest

Om man undanröjer vandringshinder så kan man om man har otur röja undan sådana vandringshinder som skiljer signalkräftor (som alltid bär kräftpest) från flodkräftor (som saknar signalkräftornas resistens mot kräftpest). Då kan man genom en välmenad åtgärd bidra till att utrota flodkräftan som redan idag är starkt hotad. Så innan några åtgärder görs bör man veta om det finns signalkräftor som riskerar att kunna flytta uppströms in i bestånd av flodkräftor!

www.fiskevattenagarna.se

Tänk på!

Att om du skall åtgärda ett vandringshinder så är det viktigt att du vet vad du gör annars kan du förvärra problemet. Men om du bestämmer dig för att göra någon form av åtgärd så skall vägens ägare, fastighetsägaren samt fiskerättsägaren och/eller fiskevårdsområdesföreningen vara underrättade och tillfrågade och ha gett tillåtelse för den verksamhet som du skall bedriva.

Kontakta förbundet

Adress:

Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg
Norrundsvägen 5
81493 HAMRÅNGEFJÄRDEN

Telefon:

0297-20100

E-post:

kansli@fiskevattenagarna.se

Hemsida:

www.fiskevattenagarna.se

Vandringshinder

Vad är ett vandringshinder?

Vandringshinder är precis som det låter sådant som hindrar fisk från att vandra i vatten. Dels finns det naturliga vandringshinder såsom vattenfall och klippor, men även bäverdammar och nedfallna träd kan utgöra vandringshinder. Om det bör göras något åt de naturliga hindren är mer tveksamt än om man bör åtgärda onaturliga vandringshinder. Detta då de naturliga även kan gynna fisken. Till de onaturliga hör dammar, fellagda vägtrummor och annat som av människan gjorts i vatten och som hindrar fisken att vandra fritt. De vanligaste vandringshindren som man kan åtgärda är vägtrummor som ligger fel och privata spegeldammar som är byggda för ge en tomt ett vackrare läge men som samtidigt gör ingrepp i naturen.

FISKEVATTENÄGARNA
DALARNA-GÄVLEBORG

Vägtrummor

Vägtrummor utgör huvudsakligen vandringshinder av tre orsaker:

1. De är sönderrostade och hindrar därmed på grund av att material (plåt) ligger ivägen för fiskens vandring.
2. De är fel lagda och därmed kan fisken inte passera på grund av att a) det är ett fall mellan trumman och vattnet nedanför; b) det är för lite vatten i trumman så fisken kan ej vandra igenom.
3. Lutningen på trumman är för stor och därmed bli vattenhastigheten genom trumman för hög för fisken att passera.

Men förutom för fisk kan trummorna hindra vandring för t.ex. kräftor då de har svårt att ta sig genom trummor med metall-/betongbotten.

Dammar

En kraftverksdam är oftast ett vandringshinder som är omöjligt för fisken att ta sig förbi. Dessa är oftast också svåra för fiskerättsägare att göra något åt. Däremot kan man göra mycket åt mindre dammar som är byggda för att ge spegelytor åt gårdar och liknande. Dessa är ofta olagliga och ett samtal med fastighetsägaren löser ofta problemet, men för grannsämjans skull så bör man kanske låta dammen vara men med åtgärder som säkerställer fiskarnas vandringar.

Vägbankar

Oröjda vägbankar där vägen passerar ett vattendrag kan utgöra hinder för insekterna som fiskarna äter. Dessa driver nedströms i sina vattenlevande stadier och flyger sedan uppströms för att lägga sina ägg för nästa generation. Då de flyger uppströms följer de vattenytan och om den bryts av en buskridå riskerar de istället att följa vägen och därmed inte kunna fortplanta sig.

Bedömma

När man skall bedömma vandringshinder så behövs några få redskap. En tumstock är bra för att mäta fallhöjder och vattendjup. Ett längre måttband är bra att använda då man skall mäta vägtrumornas längd. Tillsammans med tidtagarur och apelsiner är de oundvikliga då man skall mäta vattenhastigheter genom en vägtrumma. Apelsinerna flyter precis rätt, och genom att dividera vägtrummans längd med den tid som apelsinen behöver för att färdas genom den fås vattenhastigheten i m/s. Man får dock ha i åtanke att vattenflöden ändras över året och därför kan vägtrummor och dammar ibland vara passerbara och ibland inte, kontrollera därför vid flera tillfällen. En annan sak att ha i åtanke är att spräng-/krossmassor ej skall användas i vatten då de kan skada fisken.

2

En för högt liggande trumma med för lågt vattenstånd hindrar effektivt fisk och andra djur att förflytta sig uppströms.

Sönderrostade trummor hindrar också effektivt fisken att vandra. Dock skall de snart bytas så påtala för väghållaren hur den nya trumman bör läggas.

Det bästa alternativet under vägar är, förutom broar, halvtrummor. Dessa finns i stora och små format. I dessa bevaras den naturliga botten.

Lite data om öring

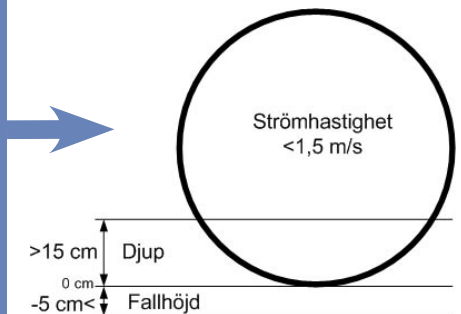
Vilka värden skall man gå efter då man bedömer en vägtrumma?

Vattenhastigheten: <1,5 m/s

Vattendjup: >15 cm

Fallhöjden: <5 cm

Tänk på att annan fisk och kräftor ofta inte klarar samma förhållanden som öring.

3